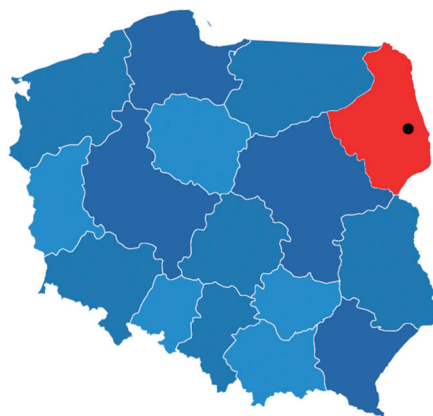

Uzdrowisko Supraśl

Położenie administracyjne

Gmina miejsko-wiejska Supraśl położona jest w województwie podlaskim, w powiecie białostockim. Siedzibą władz gminy jest miasto Supraśl, liczące niespełna 5 tysięcy mieszkańców¹. Gmina od zachodu graniczy z miastem Białystok, od północy z gminami Wasilków, Czarna Białostocka i Sokółka, od wschodu z gminą Szudziałowo i Gródek, a od południa z gminą Zabłudów.

Mapa 34. Lokalizacja uzdrowiska Supraśl

Źródło: opracowanie własne.

W skład gminy Supraśl wchodzi sołectwa: Ciasne, Cieliczanka, Grabówka, Henrykowo, Jałówka, Karakule, Łąźnie, Ogrodniczki, Sobolewo, Sokołda, Sowłany, Surążkowo, Woronice-Międzyrzecze, Zaścianki. Gmina liczy 15 300 mieszkańców². Skład Rady Miejskiej liczy 15 radnych.

¹ <https://www.polskawliczbach.pl/Suprasl> (dostęp: 22.04.2020).

² Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

Rys historyczny uzdrowiska

Supraśl jest małym urokliwym miasteczkiem o ponad 500-letniej historii, a zarazem jest to czterdzieste piąte w Polsce, a trzecie w północno-wschodniej części kraju (po Augustowie oraz Gołdapi) uzdrowisko. Jest zlokalizowane na obszarze Zielonych Płuc Polski. Jest to jedno z najmłodszych uzdrowisk w naszym kraju. Początki tradycji leczniczych Supraśla były związane z funkcjonowaniem tutejszego klasztoru. Walory lecznicze miejscowości doceniano już na początku ubiegłego stulecia. „Już w 1911 r. wzmiankowano że: *Supraśl można polecić jako przepiękne miejsce letniskowe*”³. Na początku XX w. – w 1919 r. dr Z. Siemaszko, zastępca naczelnego lekarza ubezpieczalni, dokonywał pierwszych prób organizacji sanatorium na terenie Supraśla, ale dopiero w okresie międzywojnia rozpoczęto propagowanie idei lecznictwa uzdrowiskowego. Przyczynił się do tego dr Józef Lewitt. „W 1924 roku zorganizowano w miasteczku sanatorium przeciwgruźlicze, pod nazwą Złoty Krzyż (w niektórych dokumentach wzmiankowane jako Srebrny Krzyż)”⁴. W skład zarządu wchodził medycy: dr K. Alchimowicz oraz dr Z. Siemaszko. Placówka kierowana była przez dr. Cz. Morozowicza. Była to jedyna na terenie województwa białostockiego tego rodzaju placówka dla gruźlików. Kuracjusze mieli do dyspozycji ogrody przy sanatorium, mogli również korzystać z dobrodziejstw i uroku pobliskiej puszczy. Tutejsze sanatorium borykało się z dużymi trudnościami finansowymi. Wpływało to w pewnym stopniu na jakość oferty leczniczej. Niestety w 1931 r. sanatorium zamknięto ze względu na brak dofinansowań ze strony rządu i liczne protesty mieszkańców Supraśla, którzy obawiali się rozprzestrzeniania gruźlicy⁵. W latach trzydziestych ubiegłego wieku wielokrotnie poruszano kwestię przekształcenia Supraśla w uzdrowisko, a w połowie XX w. propagatorem miejscowych walorów uzdrowiskowych był prof. Witold Sławiński. Supraśl uzyskał status uzdrowiska 28 grudnia 2001 r.⁶

Działalność uzdrowiskowa

Działalność uzdrowiskowa prowadzona jest na podstawie Uchwały nr XXXIII/346/09 Rady Miejskiej w Supraślu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Supraśl oraz Uchwały nr X/142/2019 Rady Miejskiej w Supraślu z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Supraśl⁷.

³ M. Grassmann, *Uzdrowisko pachnące lipami*, [w:] *Medyk Białostocki*, nr 84, styczeń 2010 r., s. 24. https://www.umb.edu.pl/photo/pliki/medyk/2010/mb_01_net_0.pdf (dostęp: 22.04.2020).

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r. Zob. też: *Uzdrowisko w Supraślu*, <https://suprasl.pl/turystyka/index.php/pl/uzdrowisko-suprasl> (dostęp: 22.04.2020).

⁷ Uchwała nr XXXIII/346/09 Rady Miejskiej w Supraślu, z dnia 26 listopada 2009 w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Supraśl, <https://bip.um.suprasl.wrotapodlasia.pl/wladzegminysuprasl/rozwoj-gminy/uzdrowisko-suprasl/uchwala-nr-xxxiii-346-09.html> Statut Uzdrowiska Supraśl, <https://suprasl.pl/index.php/uzdrowisko-i-turystyka/statut-uzdrowiska-suprasl> (dostęp: 22.04.2020).

Najważniejsze surowce lecznicze

Cennymi surowcami leczniczymi wykorzystywanymi w uzdrowisku są borowina oraz czynniki klimatyczne⁸. Torfy borowinowe są umiejscowione w złożu borowinowym „Podsokołda”. Odpowiednie badania w 1995 r. potwierdziły ich właściwości lecznicze⁹. Złoże torfu leczniczego o nazwie „Podsokołda” zaliczono do kopalin leczniczych na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie złóż wód zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalin leczniczych, a także zaliczania kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych (Dz. U. z 2006 r. Nr 32, poz. 220). Odkryte i przebadane złoża borowin określa się jako jedno z najlepszych pokładów w Polsce¹⁰.

Uzdrowisko Supraśl charakteryzuje się klimatem nizinnym, łagodnym, o sporym nasłonecznieniu i niewielkich wahaniach temperatur. Dobre warunki słoneczne latem sprzyjają prowadzeniu zabiegów helioterapeutycznych. Zimą pokrywa śnieżna zalega na tym terenie stosunkowo długo. Ma to korzystny wpływ na tutejszy klimat. Ponadto powietrze w Supraślu i jego okolicach jest bardzo czyste. Wskaźniki zanieczyszczeń gazowych i pyłowych kształtują się znacznie poniżej przyjętych norm sanitarnych. Położenie miasta wśród gęstych lasów wpływa na warunki bioklimatyczne. Lasy zatrzymują dużą ilość zanieczyszczeń powietrza oraz wzbogacają je substancjami eterycznymi. Badania wskazują na korzystne oddziaływanie zbiorowisk leśnych na układ oddechowy oraz krążenia. Lasy mają także korzystny wpływ na psychikę człowieka – powodują łagodzenie stresu, odpężają oraz sprzyjają pozytywnemu myśleniu¹¹.

Lecznictwo uzdrowiskowe

W uzdrowisku Supraśl prowadzone jest leczenie uzdrowiskowe w następujących kierunkach leczniczych: choroby reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, choroby górnych i dolnych dróg oddechowych, otyłość, choroby układu nerwowego, choroby ortopedyczno-urazowe. Na terenie uzdrowiska funkcjonują: tężnia, Ośrodek Wypoczynkowy „Knieja”, Park Uzdrowiskowy o łącznej powierzchni 1,69 ha, ścieżki ruchowe (teren parku i promenady nadrzecznej), promenada nadrzeczna o długości 1,5 km, Uzdrowiskowy Zakład Przyrodoleczniczy¹².

⁸ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

⁹ T. Kowalik, *Głęboki oddech Zielonych Płuc Polski*, [w:] „Gościniec Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego”, Kwartalnik 2 (15)/2004, https://gosciniac.pttk.pl/15_2004/index.php?co=056 (dostęp: 22.04.2020).

¹⁰ <https://suprasl.pl/turystyka/index.php/pl/uzdrowisko-suprasl> (dostęp: 22.04.2020).

¹¹ Tamże.

¹² Uchwała nr XXXIII/346/09 Rady Miejskiej w Supraślu, z dnia 26 listopada 2009 w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Supraśl, <https://bip.um.suprasl.wrotapodlasia.pl/wladzegminysuprasl/rozwoj-gminy/uzdrowisko-suprasl/uchwala-nr-xxxiii-346-09.html> (dostęp: 22.04.2020).

Klasztor Męski Zwiastowania NMP w Supraślu
fot. M. Aciszewski

Stara poczta (zwana też Domem Ogrodnika) w Supraślu
fot. M. Aciszewski
